

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

sēvā śrī śrīnivāsarāghavārya mahādēśika viracitā
॥ śrī lakṣmīhayavadanapañcāśat ॥

This document has been prepared by
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan
His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ

śrīmatē rāmānujāya namaḥ

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ śrī lakṣmīhayavadanapañcāśat ॥

hayagrīvakṛpāpātram ātrēyakulabhūṣaṇam |

sēvākhyasvāminam sēvē budhannvaparadēśikam ॥

ācāryān bahuśaḥ praṇamya nigamā -

ntāryān mahādēśikān

mānyam śrīyatisārvabhaumamaniśam

bhaktyā śaṭhāriṃ kramāt |

gōdām raṅgapatērguṇairabhigataḥ

śrīmatturaṅgānanam

kṛṣṇam śrīnavanītanartanaparam

vandē param daivatam ॥ 1 ॥

nāham yōgiṣu karmaṭhēṣu vibudhē -

ṣvātmāvalōkiṣvahō

nāham bhaktagaṇēṣu vāgvilasitē -

ṣvārādhakaikāntiṣu |

nāham śiṣyasughōṣaṇaikamuditē -

ṣvācāryavargēṣu vā

kasmānmāmavṛṇōrhayānana vibhō

tvatpūjanārtham vada ॥ 2 ॥

nāham tvaccaraṇāravindamahimām

jānāmi vācānnidhē

nāham kōmalaphullapūrṇahṛdayam

jānāmi tē śōbhanam |
nāhaṃ cintitumapyabhīpsitamita -
śśaknōmi nānāmatih
hēṣārāvakṛpārdradrṣṭikalanā -
nnāthō mamāsi prabhō || 3 ||

nāhaṃ kāmajayī bhavāmi na śivō
mē kāmanā bhūyasī
vāpyārāmavihāragēhalatikā -
ratnasthalīmaṇḍapān |
kṛtvā tvāṃ lalanāśahasrasubhagaṃ
līlārasālaṅkṛtaṃ
sādhvārādhayituṃ hayānana cirā -
nmanmānasaṃ vāñchatī || 4 ||

tattadvāñchitapūraṇē priyatamāṃ
vācaṃ vadantyādarāt
bhūridravyasamarpaṇē tu bahudhā
cārādhayantyanvahaṃ |
patnībhrātr̥sutāsnuṣābudhavarā -
ssambandhinaḥ saṃsṛtau
dēva! tvāṃ tulasīdalēna muditō
māṃ kēvalaṃ pālaya || 5 ||

sādhubhyaścaraṇāravindayugalai -
kāntibhya ēva prabhō
pūrṇaṃ vittamadā vyadhāśca mahitān
vittēśvarāṃstānmudā |

cintātītamahattvamastu bhavataḥ
śrutyā pratītaṃ paraṃ
tvatpādaikaratē hi bhūrikaruṇā -
mādhatsva mayyādarāt || 6 ||

śāstrāṇāṃ nicayaḥ sumērusadṛśaḥ
śāntyai prajānāṃ kṛtaḥ
saṅghaḥ kālpanikābhīmānagatayaḥ
prājñājñasambhēdataḥ |
vakṛśrōtṛgaṇēṣu karmavidhurē -
śvācāraśūnyēśvahō
śāntiśśāntiritīha kēvalakathā -
rāvō hi jējīyatē || 7 ||

tuṣṭirmē paramā kalāvaghanidhau
vyāmōhasāmrājyataḥ
bhrāntēṣu praṇayālayēṣu bahudhā
dhāvatsu vidvatsu ca |
kṛtyaṃ vēdmi na vēdmi sādhucaṛitaṃ
yatpādamūlaṃ śritaḥ
śrīmanmandiralēpanādikaraṇē
tuṣṭō hayāsyam bhajē || 8 ||

śrīmān nābhibhavassadā śrutigaṇaiḥ
śrībhāratīvallabhaḥ
vyāsassūtrapurāṇabhāratamukhai -
rnārāyaṇāmśō muniḥ |
vēdāntadvayasāmarasyakṛtibhiḥ

śrīvēṅkaṭēśō guruḥ
tvāmārādhya hayāsyā! tuṣṭimabhajan
kvāhaṃ kathaṃ vā stuvai || 9 ||

jñānānandamayam śriyā vilasitam
śāntōditam mē prabhum
divyānantaguṇōjjvalam diviṣadām
śrēyaḥpradam śāśvatam |
ajñō duḥkhamayaḥ śriyā virahitaḥ
śāntyādidūraḥ khalaḥ
stōtum vāñchati cāpalānmama mana -
stvām mām kṣamasvādarāt || 10 ||

viśvāsō vipulastathāpi viduṣām
vṛttyā manō muhyati
viśvavyāpṛtavittavibhramagatau
vēdāgamāpāśrayē |
cittam vittagatam gatam ca caritam
dharmō vilīnaḥ prabhō
mām dōṣaikanidhiṃ hayāsyā kṛpayā
pāram naya tvatpadam || 11 ||

prāyastvadvimukhā nayanti divasān
saukhyādibhājō bhuvi
tvatpādaikarataḥ śramēṇa sahita -
stān yācatē bhikṣuvat |
pūrvōpārjitapuṇyabhōga iti vā
tajjanmavēlēti vā

naṣṭaṃ taddvayamityahō tava padē
hitvā kva yāmi prabhō || 12 ||

kēcinmāṃ paritō hasanti saraṇiṃ
jānāti nō jīvitum
kiṃ dēvaḥ svayamēva yacchatī mukhē
svādyam ca khādyam sadā |
bhūyastē paritō hasantu vibudhā
jānantu māmālpakam
dēva! tvaccaraṇāravindamadhupō
jīvāmi vāgīśvara || 13 ||

mannāthē tvayi rakṣaṇaikaniratē
lakṣmīviśiṣṭē sadā
vyāmōhēna bahiṣcarō vyatanavam
bhūryēva vittavyayam |
yē vā prītipurassaram dhanamadu -
rmlānānanāstē'dhunā
nityam smēramukha! pramōcaya ṛṇā -
dvāgīśa pāhi prabhō || 14 ||

kālō mōhasahōdarō grasati mē
śaktiṃ matiṃ śōbhanām
bhaktighnī viparītaśayabharā
buddhirmadīyā sthirā |
khāni svēcchavīhāraśaktirahitā -
nyātmāpahārīṇyahō

dēva! tvaṃ karuṇānirīkṣaṇabalā -
dvāgīśa pāhi drutam || 15 ||

khyātiṃ naiva dadāsi sādhusamitau
vidvadgaṇē hr̥ṣyati
bhūtiṃ tvadvibhavapracārakaraṇē
rātriṃ divaṃ jāgrati |
śaktiṃ dikṣu sughōṣaṇāya yaśasō
vēdāntasūrēssadā
kiṃ vā tē mayi kōpamūlamava māṃ
śrīvājivaktra prabhō || 16 ||

dhanyō'haṃ harisēvayā niyatayā
saṃvittisambhinnayā
kāmyābhōgavidūrayā madhurayā
sañjīvanīrūpayā |
ālōkēna samarpaṇēna vacasāṃ
vijñāpanēnādarāt
pānēnātulagandhakṛṣṇatulasī -
dhr̥tyā śubhāśaṃsanāt || 17 ||

līyantē bahupātakāni tarasā
tvannāmni saṅkīrtitē
jāyantē kalidōṣavēgavaśatō
bhūyō'pi naśyanti ca |
utpattisthitināśatō bahutaraṃ
pāpāvṛtō māḍṣō

hē vāgīśa vidhatsva pāpanicayaṃ
nirliptamasmiñjanē || 18 ||

śuṣkaṃ vyarthamudīrayāmi vacanaṃ
sarvatra mōhādinā
prāyastatkalahapraḍaṃ ca viphalam
kālaṃ nayāmyadbhutam |
mātsaryēṇa budhā mitampacajanā -
ssārānabhijñāssadā
kaṣṭaṃ mōcaya vāgadhīśa kṛpayā
vācāṭatādōṣataḥ || 19 ||

māmatyadbhutavājīkandhara vibhō
dīnaṃ drśā svacchayā
kalyāṇākara kalpakāmaratarō
tūrṇaṃ mudā lōkaya |
dēvyāliṅgananityatrptivikasa -
tpadmēkṣaṇa tvam kṣaṇāt
dṛgdōṣaṃ timiraṃ vidūraya kṛpā -
vēgēna sandhukṣitaḥ || 20 ||

magnaṃ saṃsṛtikardamē gajamiva
grāhēṇa kṛṣṭaṃ dṛḍhaṃ
lagnaṃ bhīṣaṇakāmamōhanibiḍē
jālē dvijaṃ durgatam |
āśāpāśapīśācabhūtanivahā -
viṣṭaṃ yathā bālakaṃ

durvāraśramaduḥkhitam hayamukha -
! trāyasva mām sēvakam || 21 ||

karmāṇyadbhutaśaktimanti bahudhā
karṣanti gharṣanti ca
prāyaḥ prājñagaṇō'pi hātumavaśō
duḥkhākarōtyantataḥ |
vaiduṣyam dhanasañcayaḥ kulamaha -
ttā dhīratā vaśyatā
nālam karmavimōcanāya caraṇau
vāgīśa tē saṁśrayē || 22 ||

naiścintyam nirapāyasēvanadhanam
nirvāha āśāgaṇāḥ
naipunyaṁ nirayādidūravasati -
rnētrtvamāsthā dhṛtiḥ |
nirṇītirnikhilārthanītinirati -
rnānāthatānāmayō
nūnam saindhavakandharasya mahasaḥ
sēvāphalam niścitam || 23 ||

tvatpādāśrayaṇam vadanti vibudhā -
ssaṁsārasantāraḥ
sāram sāratarām sadā sumanasām
sārōttamam sādhanam |
sādhyam sādhyagaṇaiṣṣamādhiniyatai -
śśiṣṭairathāṅgīkṛtam

yōgākṣēmavahau hayāśya! caraṇau
vindāmi tē santatam || 24 ||

tvatkāryaṃ madhusūdanaṃ tava tanu -
rmādhvī tathā bhāratī
prājñāstvām madhusūdanaṃ śrutivaśā -
dāmreḍayantyādarāt |
mānyaṃ mānasamanvahaṃ madhumayaṃ
māvāsavakṣaḥ padaṃ
vṛttiṃ kalpaya sādhu mē madhumayīm
vāgīśa madhvāśaya! || 25 ||

pītaṃ vānarapuṅgavairmadhuvanaṃ
vidhvaṃsitaṃ tāvakaiḥ
dhr̥tyā dānavapuṅgavō madhurapi
tvallīlayā nāśitaḥ |
madhvānandasukhānubhūtivimukhāḥ
prājñā madhuṃ bhuñjatē
taṃ tvēhē madhumattayā kalayituṃ
vāgīśa mē jihvayā || 26 ||

aśvō mēdhyamṛgō javasya viditaḥ
sēnāgragaṇyassadā
hēṣā pañcajanōdbhavasya sadṛśō
yasya dhvanirvīrahā |
dhīrō dhīraniṣēvitastava śīrō -
'śvasyābhavadbhāgyataḥ

tvam vēgēna suhēṣayā sapadi mām
saṃrakṣa vāgīśvara || 27 ||

buddhistē dayitā smṛtissahacarī
khyātā śrutissōdarī
divyā sā pratibhā sutā priyasakhī
mēdhā dhṛtistē snuṣā |
bhūtissā paramānubhūtinicayaḥ
sadvāsanā bāndhavāḥ
ābhissamṃyuta vāgadhīśa bhagavan
mām saṃsṛtēstāraya || 28 ||

mantram sādhu japēt sadaiva manujō
bhaktyā niyatyā bhuvi
śraddhāvān svaravarṇadōṣarahitō
hitvānyaparyam bhiyā |
siddhim vindati dhīra ēva bhavati
śrīmān sa vidyōtatē
durgam mantramaham vihāya caraṇau
tē saṃśrayē vāgvibhō || 29 ||

sarvābhīṣṭaphalapradānanirataḥ
śrīmān dayāvāridhiḥ
yōgakṣēmavahassadā padayugē
yuktātmanāmarcatām |
sādhūnāmabhirakṣaṇāya bahudhā
divyāvatārān vahan

dēvō vājimukhaḥ sthitaṃ padayugē
jāgartu māṃ rakṣatu || 30 ||

divyāpāṅgaviśēṣatastribhuvanaṃ
tē nirvṛtaṃ sarvataḥ
divyaṃ cakṣuritīritaḥ sumanasāṃ
tvam dṛśyasē śāśvatam |
cakṣustē pradadāmi divyamadhunā
paśya tvamityuktavān
hē cakṣuḥprada! dṛṣṭimadya kṛpayā
dēhi sthirāṃ mē prabhō || 31 ||

vēdāntādhvasu śuddhabhaktasaraṇau
jñānakriyāmārgayōḥ
dṛṣṭirna prasaratyahō kathamapi
svalpāpi mandasya mē |
bāḍhaṃ māstu sutīkṣṇadrṣṭiradhunā
sthūlāpi lōkāyatā
mandībhāvamupaiti hanta bhagavan
dṛṣṭiṃ sthirāṃ dēhi mē || 32 ||

jñānaṃ sarvamukhaprasārasubhagaṃ
yasyāsti sa bhrājatē
tajjñānaṃ yadi lōkamātranirataṃ
khyātyādidam kēvalam |
vijñānēna padaṃ prayānti yataya -
stē śuddhasattvāḥ sthiraṃ

jñānānandamayam hayāsyamadhunā
dēvam prapadyē tataḥ || 33 ||

vijñānam mativibhramāya janatā -
kṣōbhāya sampadyatē
lōkē paṇḍitapāmarasmayakaram
vēdāntadhikkārakam |
yēnāsmīn samayē mitampacatayā
muhyanti sarvē janāḥ
jalpantyajñajanē hayāsyā kṛpayā
naivāsmi tē vañcitaḥ || 34 ||

varṇastē vividhō yugānugunatō
vidvadbhirāśaṃsitaḥ
kēcittvām praṇayaprakṛṣṭamanasā
prcchanti varṇam mudā |
icchāstsvamanantavarṇa iti cē -
dbhaktaḥ prahrṣṭō bhavēt
tvam śuddhasphaṭikābha ēva bhagavan
vibhrājasē sarvadā || 35 ||

vēdātmā vinatāsutaḥ svayamadāt
tvanmantravarṇakramam
tēna tvam śrutiśēkharāryaguruṇā
bhaktyā mudāstūyata |
mantram vā vinatārbhakam guruvaram
jānāmi nō dēśikam

tasya śrīcaraṇāravindayugalaṃ
dhyāyāmi saṃrakṣa mām || 36 ||

hē vāgīśa! bhavatprabhāvamakhilaṃ
vidyādharā jānatē
nānyē kiṃ puruṣāstathaiva manujāḥ
kiṃ vānarāḥ pannagāḥ |
nūnaṃ kāpathagā bhavanti kujanā
yē bhaktihīnāstvayī
kṣēmāyāhamanantadaivavaśata -
stvāṃ bhāvayē'harniśam || 37 ||

buddhirmē nahi dhāvati sthiratarā
kuṭrāpi daivāntarē
yēnāhaṃ śrutiśēkharāryacaraṇām -
bhōjēna kṛṣṭassadā |
tēna tvatpadapaṅkajīyamadhunā
pītēna kāmāṃ sukhī
tiktāmlādirasō hayāsyā rucayē
kalpēta kasmā api || 38 ||

vittānāṃ vyayataḥ śramēṇa bahunā
sādhyē'svamēdhādikē
yāvajjīvamataandritēna vidhinā
kāryē'gnihōtrādikē |
sarvēśūparatēṣu karmanicayā -
dbhraṣṭēṣu bhītyā dvijē

āśvāsyau caraṇau bhajāmi śaraṇaṃ
viśvasya cāśvasya tē || 39 ||

vyarthālāpakathāśatādinihatā
jihvā tathā mē śrutī
lagnē gāḍhamapārthadurvacavacō -
gumphaśrutau santatam |
pāḍau svēcchagatī karau ca bhavataḥ
sēvātiriktādarau
kalyāṇaṃ kathamāpnuyāṃ karuṇayā
vīkṣasva vāgīśvara || 40 ||

āśā mē mahatī dhanārjanavidhau
satkhyātisampādanē
saudhārāmasudīrghikādiracanē
vidvajjanānandanē |
granthānāmanuśīlanē ca racanē
nāsti pravṛttiḥ svataḥ
tvatpādadvayasēvayaiva divasān
yuktān ninīṣāmyaham || 41 ||

vēdō'nanta itīryatē smṛtirapi
smarturbahutvāttathā
śiṣṭācāravidhāpi kālaguṇatō
dēśācca nānāvidhā |
triṣvētēṣvabhimānamūlagatiṣu
svacchandanītēṣu cēt

panthānaṃ kamupāśrayēya bhavataḥ
sēvāṃ vinā śāśvatīm || 42 ||

ānantaṃ guṇakarmajanmagatiṣu
śrēṣṭhābhīdhānēṣvapi
jñātaṃ nāma vahannananta iti ca
tvam bhrājasē sarvadā |
nāntō'stīti purā tvayaiva vivṛtaṃ
śēṣō'pyanantō'bhavat
pāpānantyavahē hayāsyā karuṇā -
nantaṃ vidhatsvādarāt || 43 ||

satyaṃ jñānāmanantamadbhutasukhaṃ
brahmāmalaṃ śāśvataṃ
yō vēdātmani susthitaṃ hayamukhaṃ
dēvaṃ vipaścittamaḥ |
sarvāṃstēna sahaiva kāmanivahā -
nāpnōti divyāniti
jñātvānantasukhāya sādhu kalayē
manmānasēnādhunā || 44 ||

svācchandyē'pi parāvaratvavibhavē
sarvajñatāyāmapī
sraṣṭṛtvē'pi samastasūrinivahēḍ -
yatvē'pi sāmyē'pi vā |
sarvatrapratiruddhaśāsanaratē -
'pyatyādarāt pustakaṃ

dhṛtvā vēdayasi pramāṇaśaraṇai -
rbhāvyaṃ hayāsyēti kim || 45 ||

nyāyaṃ tatkratumāmananti vibudhā
yō yatkraturmānavah
sa prētyāpi tathaiva muktiviṣayē
yadvā yathā vā bhavēt |
śrīmān vēdaśirōgurustava karau
sākṣātkarōti sma yah
svīyaṃ hastayugaṃ tathaiva dhṛtavā -
natraiva nō rakṣitum || 46 ||

nāhaṃ śāstragaṇānavaimi hṛdayaṃ
tēṣāṃ ca sārakramaṃ
yadvā paṇḍitamaṇḍalīyavividhā -
cārān vivēktuṃ kṣamaḥ |
addhā mānasabhāvarakṣaṇavidhau
sambhāvanā nāsti mē
cēṣṭāṃ kāmapi cāpalēna tanavai
tuṣṭyai hayāsyā prabhō || 47 ||

gāyatrīyā bahulakṣavāraḥṛtayā
mantrāntarāṇaṃ japāt
prāṇāyāmaśatēna divyavacasā -
māmreḍanēnāniśam |
śrīmadbhāgavatādisūnṛtagirā -
māvṛttibhissūktibhiḥ

tvāmārādhayitum prabhurna caraṇā -
vaśvāsyā tē saṁśrayē || 48 ||

haṁsārūḍhavidhātṛbōdhanapara -
vyākhyānamudrākaraḥ
vēdāntadvayapāradṛkparamahaṁ -
sādyēḍyapādāmbujaḥ |
śrīmanmānasarājahaṁsavipula -
śrīrastu manmānasē
vāgīśasturagānanaḥ sphaṭikabhū -
bhṛtsattvavarṇaḥ sadā || 49 ||

kalyāṇaṁ turagānanaḥ kalayatā -
dānandavallīyutaḥ
yōgakṣēmavahassamastajagatāṁ
yōgāya mē kalpatām |
bhaktijñānavirāgatādisugūṇa -
stōmaṁ vidhattāṁ sadā
sēvāsampadamadbhutāṁ diśatu mē
daivīm mudā śāśvatīm || 50 ||

itthaṁ śrīnidhirāghavō'trikulajō
vāgīśasēvārataḥ
taddattēna dṛśā nirantaratayā
saṁsēvamānō mudā |
dṛṣṭim prāpya punaḥ prakāśitamatiḥ
pādāravindē stutiṁ

*divyāmarpayati priyēṇa paṭhatām
sarpadyatām maṅgalam || 51 ||*

|| iti śrī lakṣmīhayavadanapañcāśat samāptā ||